

PRÁVO NA ROZŠÍŘOVÁNÍ CHRÁNĚNÉHO DÍLA

JAN DOHNAL

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-516/13

Datum: 13. 5. 2015

Dostupnost: curia.europa.eu

1. SHRUTÍ SKUTKOVÉHO STAVU

Tento spor se odehrál mezi společnostmi Dimensione Direct Sales Srl (dále jen „Dimensione“) společně s jejím jednatelem M. Labiancou na straně jedné a společností Knoll International SpA (dále jen „Knoll“) na straně druhé. Obě společnosti byly založeny podle italského práva. Dimensione nabízela repliky nábytku chráněného autorským právem v rámci cílené reklamní kampaně zaměřené na Německo.

Knoll je známá svou činností – prodejem stylového nábytku po celém světě. V rámci tohoto případu označujeme veškerý dotčený nábytek, mezi který řadíme křesla, stoly, taburety či židle známých jmen, jako chráněná díla. Společnost Knoll se tedy domáhala vyslovení, že dochází k porušování práva na rozšiřování, které náleží pouze jí, jelikož je nositelkou výlučných autorských práv k užívání těchto chráněných děl v Německu.

2. ŘÍZENÍ PŘED NÁRODNÍM SOUDEM

Mezi lety 2005 a 2006 docházelo k propagaci nábytku podobného chráněným dílům ze strany společnosti s ručením omezeným Dimensione. Dělo se tak pomocí internetových stránek v němčině, německých denících a časopisech. Jeden reklamní leták přímo obsahoval následující slogan: „Kupte si

nábytek v Itálii a zaplaťte až při jeho vyzvednutí nebo doručení spediční firmou oprávněnou k přijetí platby (na přání zprostředkujeme).“

Společnost Knoll tvrdila, že dotčený nábytek byl padělkem. Žádala tedy zemský soud v Hamburku, aby byl společnosti Dimensione uložen zákaz nabízet tento nábytek k prodeji v Německu. Jakožto hlavní argument žaloby figuruje fakt, že uvedený nábytek je chráněn autorským právem jakožto díla užitého umění. Zemský soud uvedenému návrhu vyhověl. Vrchní zemský soud v Hamburku potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Společnost Dimensione podala opravný prostředek.

3. PŘEDBĚŽNÁ OTÁZKA

Německý Bundesgerichtshof se domníval, že vyřešení tohoto případu spočívá na výkladu čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, která se týká harmonizace určitých aspektů autorského práva. Znění dotčeného článku je následující:

1. Členské státy stanoví pro autory u originálů jejich děl nebo jejich rozmnoženin výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakoukoliv formu veřejného rozšiřování prodejem nebo jiným způsobem.

2. Právo na rozšiřování se u originálu nebo rozmnoženin díla ve Společenství nevyčerpá s výjimkou případu, kdy je první prodej nebo jiný převod vlastnictví takového předmětu ve Společenství uskutečněn nositelem práv nebo s jeho souhlasem.

Bundesgerichtshof přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky:

1. Zahrnuje právo na rozšiřování podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29/ES právo nabízet veřejnosti ke koupi originál díla nebo jeho rozmnoženiny?

V případě kladné odpovědi na první otázku:

2. Zahrnuje právo nabízet veřejnosti originál díla nebo jeho rozmnoženiny ke koupi pouze smluvní nabídky, nebo i reklamní opatření?

3. Dochází k porušení práva na rozšiřování také tehdy, jestliže nabídka nevede ke koupi originálu díla nebo jeho rozmnoženiny?

4. ÚVAHY SOUDU

Soudní dvůr zhodnotil, že výklad unijního práva má v tomto případě vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení. Věc v původním řízení se zabývá obchodní praxí společnosti Dimensione zahrnující jak nabídky prodeje, tak reklamní opatření, která nevedou k nabytí chráněných děl. První otázka musí být považována za přípustnou.

Klíčovou otázkou tohoto případu je, zdali musí být čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29/ES vykládán v tom smyslu, že umožňuje nositeli výlučného práva na rozšiřování chráněného díla bránit se nabídce prodeje nebo propagaci originálu nebo rozmnoženiny tohoto díla. V potaz musí být bráno i to, že nebylo prokázáno, že nabídka či propagace vedla k nabytí chráněného předmětu kupujícími v Unii. Podle práva EU (stejně jako podle práva českého) má autor výlučné právo rozhodnout o všelijakých způsobech užití svého díla.¹ Členské státy stanoví pro autory výlučné právo udělit svolení či zakázat jakoukoliv formou veřejného rozšiřování originálů jejich děl či jejich rozmnoženin prodejem nebo jiným způsobem. Prvním prodejem nebo jiným prvním převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla v hmotné podobě uskutečněného autorem či se souhlasem autora na území EU vyčerpá právo autora na rozšiřování pro území Evropské unie. Dílo tak za splnění uvedených podmínek může být dále nabízeno k prodeji, k čemuž již není nutný souhlas autora, protože jeho právo na rozšiřování již bylo vyčerpáno.

Rozšiřováním ve smyslu autonomního pojmu unijního práva se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za účelem prodeje či jiného převodu vlastnického práva. Soudní dvůr konstatoval, že pod pojmem veřejné rozšiřování ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29/ES se skrývá řada operací. Obchodník je tedy odpovědný za každou operaci, která vede k veřejnému rozšiřování

¹ GANTNER Filip: K otázce vyčerpání práva na rozšiřování autorského díla v případě změny jeho nosiče. Epravo.cz. [Online] Epravo.cz a.s., publikováno 13. 08. 2015. [cit. 21. 09. 2015]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-otazce-vycerpani-prava-na-rozsirovani-autorskeho-dila-v-pripade-zmeny-jeho-nosice-98473.html>.

v členském státě. Spadají sem i úkony předcházející uzavření kupní smlouvy. V případě uzavření smlouvy o prodeji a následném zaslání je prvek veřejného rozšiřování považován za prokázaný. Uvedené ovšem platí i pro nabídky k uzavření kupní smlouvy, kdy se jedná o akty předcházející uskutečnění samotného prodeje.

Konkrétně v tomto případě jsme se setkali s nezávaznou propagací, jenž se týkala chráněného předmětu. I podobně zaměřovaná reklama na veřejnost s bydlištěm v určitém členském státě se zvláštním systémem dodání a platby se řadí jako úkon veřejného rozšiřování.

Soudní dvůr obecně cílí k přiznání vysoké úrovně ochrany autorům a jejich dílům, což je jeden z hlavních cílů směrnice 2001/29. Tato vysoká úroveň ochrany je zároveň jedním ze základních pilířů, na kterém je postavena harmonizace autorského práva v Evropské unii. Co největší rozsah této ochrany bude zaručen i v budoucnu, aby autoři byli i nadále motivováni ke tvorbě děl, za jejichž užití jim bude uhrazena spravedlivá odměna.

K porušení výlučného práva na rozšiřování definovaným článkem 4. odst. 1 směrnice 2001/29/ES dochází za podmínek, pokud obchodník, který není nositelem autorského práva, provádí prodej chráněných děl nebo jejich rozmnoženin a určitým způsobem je propaguje spotřebitelům (skrze internetové stránky, reklamní letáky, tisk apod.) na území členského státu, v němž jsou tato díla chráněna. Přičemž cílem této propagace musí být podnícení spotřebitele ke koupi.

Z výše vyřčeného vyplývá, že pro konstatování porušení práva na rozšiřování je irelevantní, že tato propagace nevede k převodu vlastnictví chráněného díla nebo jeho rozmnoženiny na nabyvatele, což tvrdila žalovaná společnost Dimensione.

5. ZÁVĚR SOUDU

Soudní dvůr rozhodl následovně: Článek 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že umožňuje nositeli výlučné-

ho práva na rozšiřování chráněného díla bránit se nabídce prodeje nebo cílené propagaci originálu nebo rozmnoženiny tohoto díla, a to i když není prokázáno, že uvedená propagace vedla k nabytí chráněného předmětu kupujícími v Unii, pokud uvedená propagace podněcuje spotřebitele členského státu, v němž je uvedené dílo chráněno autorským právem, k jeho nabytí.

6. DOPADY PRO PRAXI

Judikatura Soudního dvora Evropské unie jasně naznačuje silnou ochranu autorského práva. Vyjasňuje určité limity, od kterých se členské státy nemohou odchýlit. Nastavuje tedy minimální hranici autorskoprávní ochrany. Nesmíme opomenout především rozsudky *Art & Allposters International* C-419/13, *Peek & Cloppenburg* C-456/06 nebo *Donner* C-5/11, ve kterých je právo na rozšiřování taktéž podrobně rozebíráno.

Lze zhodnotit, že porušení práva na veřejné rozšiřování dle čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29/ES nenastoluje pouze samotný převod vlastnictví originálního dílu nebo jeho rozmnoženiny. Jak vyplývá z tohoto rozsudku, porušení zakládá i cílená propagace, která nabízí nabytí originálu nebo rozmnoženiny tohoto díla spotřebitelům nacházejícím se na území členského státu, v němž je toto dílo chráněno.

Hlavním přínosem tohoto rozsudku je, že umožňuje nositeli výlučného práva na rozšiřování chráněného díla bránit se nabídce prodeje nebo cílené propagaci originálu nebo rozmnoženiny tohoto díla. Samotné toto právo na rozšiřování může být vyčerpáno pouze postupem uvedeným v čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29/ES. V tomto smyslu vyčerpání znamená první prodej nebo jiný převod vlastnictví chráněného předmětu v Evropské unii, který uskutečnil nositel práv nebo byl tento prodej/převod uskutečněn s jeho souhlasem. Pro upřesnění bych rád objasnil situaci, zdali by se jednalo o porušení práva na rozšiřování, pokud by někdo nabízel second hand originální nábytek. Kdyby došlo k prvnímu prodeji chráněných děl se souhlasem nositele výlučného práva na rozšiřování, byl by i druhotný prodej samozřejmě v pořádku a nikoli zásahem do práva na rozšiřování.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní. Pro zobrazení licenčních podmínek navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.
